

1. ความสำคัญของปัญหา

กฎหมายศุลกากรเป็นกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรซึ่งเป็นกฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจ โดยรัฐใช้อำนาจรัฐหรืออำนาจมหาชนออกข้อกำหนดบังคับให้ประชาชนเสียภาษีอากรแก่รัฐ เพื่อรัฐจะได้นำรายได้ไปใช้ในการพัฒนาประเทศ และจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนโดยส่วนรวม ซึ่งในส่วนของภาษีศุลกากรนั้น รัฐจะใช้กฎหมายศุลกากรเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บภาษีจากสินค้าที่นำเข้าและส่งออก และควบคุมการนำเข้าและส่งออก ซึ่งสินค้าที่อาจจะกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้น เพื่อให้การจัดเก็บภาษีและการควบคุมของรัฐเป็นไปตามเป้าหมาย รัฐจึงต้องมีมาตรการทางกฎหมายด้วยการกำหนดสภาพการบังคับ (SANCTION) ทางกฎหมาย ไว้สำหรับลงโทษผู้ฝ่าฝืนมาตรการของรัฐ

กฎหมายศุลกากรเป็นกฎหมายที่มีบัญญัติประกอบด้วยหลายลักษณะ ทั้งทางแพ่ง ทางอาญา ลักษณะพยาน และวิธีพิจารณาความ การบังคับใช้กฎหมายศุลกากรจึงต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ตามลักษณะของเรื่องที่เกี่ยวข้องว่า มีเจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายของกฎหมายเป็นเช่นไร โดยเฉพาะเกี่ยวกับความรับผิดชอบตามกฎหมายศุลกากรที่มีโทษทางอาญา ซึ่งเป็นความผิดทางเทคนิคที่เกิดจากข้อห้าม (MALA PROHIBITA) ที่ระบุให้การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนวัตถุประสงค์ทางรายได้ ภาษีอากร และการฝ่าฝืนวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการควบคุมการนำเข้าและส่งออก เป็นความผิดทางอาญา และกำหนดโทษไว้ ดังนั้น การบังคับใช้ และการลงโทษตามกฎหมายศุลกากร จึงต้องอาศัยหลักเกณฑ์ และทฤษฎีการลงโทษทางอาญา มาเป็นแนวพิจารณาโทษผู้ฝ่าฝืนกรณีต่าง ๆ

แต่อย่างไรก็ตาม กฎหมายศุลกากรเป็นกฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจ และการบังคับใช้กฎหมายศุลกากร จึงมิได้มีจุดประสงค์เพียงแต่คุ้มครอง หรือรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมเป็นหลักเช่นกฎหมายอาญา แต่จะต้องสนองตอบต่อแนวนโยบายของรัฐในมาตรการด้านภาษีและให้หลักประกันแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อจูงใจในการเสียภาษี รวมทั้งคุ้มครองผู้บริโภคด้วย ดังนั้นการบังคับใช้กฎหมายศุลกากรในเรื่องการพิจารณาความผิดและการลงโทษ จึงมีหลักการบางอย่างแตกต่างจากกฎหมายอาญาทั่วไป

กฎหมายศุลกากรเป็นเครื่องมือของรัฐในการบริหาร และตอบสนองเป้าหมายทางเศรษฐกิจ การเงิน การคลังของประเทศ เมื่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมได้แปรเปลี่ยนไป กฎหมายศุลกากรจึงต้องมีการปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคม และเพื่อให้เห็นต่อเหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและต่างประเทศ ซึ่งกฎหมายศุลกากรได้มีการปรับปรุงแก้ไขจำนวนถึง 14 ครั้ง โดยการปรับปรุงแก้ไขนั้น มิได้มีการจัดทำเป็นระบบ แต่เป็นการเพิ่มเติมแก้ไขเฉพาะเรื่องหรือบางส่วน ทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้และตีความของบทบัญญัติในแต่ละฉบับ หรือระหว่างบทบัญญัติเดิมกับบทบัญญัติใหม่ ซึ่งในแต่ละฉบับมีการแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำ เนื้อหา ฐานความผิดและบทลงโทษแตกต่างกันไป รวมทั้งมีการอ้างอิงให้นำไปใช้บังคับแทนซึ่งกันและกันหลายแห่ง

ดังนั้น จากลักษณะการบัญญัติกฎหมายที่มีการแก้ไข ปรับปรุงหลายฉบับเช่นนี้ ย่อมก่อให้เกิดปัญหาการบังคับใช้ และการตีความกฎหมายในความสัมพันธ์ระหว่าง บทบัญญัติเดิมกับบทบัญญัติใหม่ ซึ่งการศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้ จะศึกษาบทบัญญัติที่มีปัญหา และมีแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาไว้แล้ว เป็นหลักในการศึกษาวินิจฉัย เพื่อให้เห็นแนวทางและลักษณะการบังคับใช้ และการตีความกฎหมาย โดยศึกษาเกี่ยวกับการกระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 27 ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2499 มาตรา 4 กับบทบัญญัติมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 กับบทบัญญัติมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482 ซึ่งได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 70/2510 ฎีกาที่ 531/2510 และฎีกาที่ 1260/2512 (ประชุมใหญ่) วินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานไว้

การกระทำความผิดมาตรา 27 ทวิ เป็นความผิดฐานช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อรับจำนำหรือรับไว้โดยประการใด ซึ่งของอันตนรู้ว่าเป็นของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงอากร ข้อห้าม หรือข้อจำกัด โดยกฎหมายบัญญัติลงโทษผู้กระทำความผิดดังกล่าว แต่จากการศึกษากฎหมายศุลกากรทั้งหมดไม่มีบทบัญญัติระบุว่าของกลางและยานพาหนะที่ใช้ในการกระทำความผิดมาตรา 27 ทวิ ให้รับได้ตามกฎหมายศุลกากร ซึ่งตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกา วินิจฉัยไว้ว่า ของกลางอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดมาตรา 27 ทวิ ไม่สามารถรับได้ตามกฎหมายศุลกากร แต่ให้รับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 โดยศาลฎีกาได้ให้เหตุผลไว้ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 70/2510 ว่า "การกระทำของจำเลยผิด พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 27 ทวิ โทษเบากว่ามาตรา 27 และมาตรา 27 ทวิ เพิ่งบัญญัติขึ้นเมื่อพ.ศ.

2499 กับความผิดตามมาตรา 27 ทวิ นี้ ไม่เป็นความผิดตามมาตรา 27 ส่วนพระราชบัญญัติ-
ศุลกากร พ.ศ.2469 มาตรา 32 ให้ริบทรัพย์สินซึ่งเป็นความผิด พระราชบัญญัติศุลกากร ซึ่งใช้บังคับ
ในขณะนั้น ดังนี้จะริบรถยนต์ของกลางตาม พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469 มาตรา 32 ไม่ได้
แต่ริบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 ได้ และยังมีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยตามมาอีก คือ
ฎีกาที่ 531/2510 และฎีกาที่ 1260/2512 (ประชุมใหญ่)

จากแนวการตีความ และการบังคับใช้กฎหมายของศาลฎีกาดังกล่าว ทำให้เกิด
ประเด็นที่จะศึกษาว่า เหตุใดศาลฎีกาจึงมิได้นำบทบัญญัติของกฎหมายศุลกากรมาใช้บังคับ แต่กลับ
ไปนำหลักกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นหลักทั่วไปมาใช้บังคับ ซึ่งก่อให้เกิดผลในการบังคับใช้กฎหมาย
ศุลกากรต่อมา เนื่องจากคำพิพากษาฎีกาเป็นที่มาของกฎหมาย (SOURCE OF LAW) อย่างหนึ่ง
และนักกฎหมายได้อาศัยและยึดแนวคำพิพากษาศาลฎีกา เป็นหลักในการตีความ และการบังคับใช้
กฎหมาย โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ศุลกากรซึ่งเป็นฝ่ายบริหาร มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายโดย
ตรง มีปัญหาทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจับกุมหรือยึดของอันเนื่องมาจาก การกระทำความผิดมาตรา
27 ทวิ ว่า เจ้าหน้าที่มีอำนาจที่จะดำเนินการได้ตามกฎหมายศุลกากรหรือไม่ เพราะการอ้าง
อำนาจยึดตามกฎหมายอาญากับกฎหมายศุลกากรนั้น มีผลต่อการปฏิบัติที่ต่างกัน

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อทราบถึงลักษณะการบังคับใช้กฎหมายศุลกากรกับกฎหมายอาญา มีความแตกต่างกันอย่างไร
2. เพื่อทราบถึงแนวความคิดและการบังคับใช้กฎหมาย ในการลงโทษริบทรัพย์สิน ตามกฎหมายศุลกากร และกฎหมายอาญา
3. เพื่อทราบถึงลักษณะและเหตุผลการบังคับใช้กฎหมายศุลกากรของศาลฎีกา ในการลงโทษริบของกลางและยานพาหนะที่ใช้ในการกระทำความผิด เนื่องด้วยมาตรา 27 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469
4. เพื่อทราบถึงปัญหาและผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายของศาลฎีกา ในการริบของกลางและยานพาหนะที่ใช้ในการกระทำความผิดตามมาตรา 27 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469 โดยส่งผลต่อการป้องกันและปราบปราม การลักลอบหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร อย่างไร
5. เพื่อกำหนดข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้การป้องกัน และปราบปราม การลักลอบหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายศุลกากร

3. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาวิจัยนี้ มุ่งศึกษาและวิเคราะห์ถึงลักษณะการบังคับใช้กฎหมายของศาลฎีกาไทย ในการลงโทษริบของกลางและยานพาหนะที่ใช้ในการกระทำความผิด เนื่องด้วยมาตรา 27 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ว่าเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายศุลกากรหรือไม่อย่างไร และศึกษาถึงปัญหาและผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว ต่อการป้องกันและปราบปรามการลักลอบ หลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร โดยได้ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายศุลกากรต่างประเทศในบางประเด็น เช่น กฎหมายศุลกากรสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และแคนาดา

4. วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยนี้ เป็นการวิจัยทางเอกสาร (DOCUMENTARY RESEARCH) โดยการค้นคว้าจากตัวบทกฎหมาย ตำรา และบทความ และเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

5. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงแนวทางการบังคับใช้กฎหมายศุลกากร และกฎหมายอาญา ในการพิจารณาความผิด และการลงโทษริบทรัพย์สิน
2. เจ้าหน้าที่ศุลกากร จะได้ทราบถึงอำนาจหน้าที่ในการจับกุมยึดของ เนื่องด้วยความผิดตามมาตรา 27 ทวิ และการต่อสู้คดี
3. เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายศุลกากร